

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Ett bobart själlandskap [Inledaren]

Prost, Pia

Published in:
Skärgård

Published: 01/12/2021

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Prost, P. (2021). Ett bobart själlandskap [Inledaren]. *Skärgård*, 4/2021. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148644>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Ett bobart själslandskap

“Mitt Pellinge har en framtid. Vi vill påverka saker som gäller oss och hålla kvar vår service”, skriver **Erika Englund** i artikelserien Min ö. Men texten, som starkt förmedlar både stolthet och gemenskap, handlar också om nattliga grubblerier om skyhöga fastighetspriser, om hur dagiset ska klara nästa termin med bara tre barn och om en passiv kommunpolitik som inte ser skärgården och glesbygden som en resurs, utan snarare som en kvarnsten. Pellinge är mycket eftertraktat som sommarviste, men det är ortsbefolkningen som medför trygghet, stabilitet och service. “Det är vi som ordnar jippon, håller koll på underliga bilar och sjösätter båtar. Men vi bor också här – här finns våra hem, hobbyn och arbetsplatser.”

Det är berättelser som Erikas som ger alla oss involverade i det nya temanätverket Habitability drivkraft i vårt arbete. Det, och kärleken till skärgården. För så många det landskap som ligger närmast själen.

För första gången någonsin finns det nu ett verktyg uttryckligen för utvecklingen av öar och mindre samhällen, präglade av sin närvaro till vatten. Konceptet habitability, som på svenska kallas bobarhet, är naturligtvis inget trollspö som på nolltid svänger sjunkande bosättningskurvor uppåt – jobbet ska fortfarande göras. Men genom bobarhetsanalysen kan man tydligt peka på det negativa som behöver åtgärdas, och det positiva som borde lyftas fram betydligt mer.

Bobarhet är mycket nära besläktat med FN:s hållbarhetsmål, men tar ner frågorna på en mycket lokal nivå. För att ett samhälle ska vara hållbart, måste det också vara bobart. Det måste finnas jobb, bostäder, skola, färjor, gemenskap... I korthet ett samhälle som kan ta hand om sina människor, sköta sin natur och vårda det omgivande havet eller vattenområdet. De delområden vi kommer att jobba med handlar om energi, kommunal service, miljö – både på land och till havs, lokal ekonomi, platsidentitet, färskvatten och välmående människor.

Temanätverket Habitability består av två lika viktiga delar. Dels att sporra till att med konceptet bobarhet som verktyg stärka skärgårdssamhällena och på sikt öka öarnas dragningskraft och inflyttningspotential. Dels att sätta grunden till ett fungerande, landsomspännande nätverk på gräsrotsnivå. Tillsammans är vi starkare.

Faktum är att öborna är många – fler än de flesta vet. Antalet bebodda öar i Finland är över 500, över 20 000 om vi räknar med alla deltidsboende. Den senare är absolut ingen irrelevant siffra, när vi idag pratar mycket om multilokalitet och tillbringar allt mer tid på stugorna. Det är ofta de deltidsboende som vill bli heltidsboende, eller i alla fall vill ha möjligheten att skriva sig på två orter. Närmare 100 000 finländare kan med fog kallas skärgårdsbor.

Ett annat faktum är att vi på nationell nivå saknar tillförlitlig kunskap och fakta om våra bebodda öar. Vi kan med säkerhet inte ens säga hur många de är. Som **Sandra Bergqvist** skrev i Skärgårds ledare i sommarnumret 2/2021: myndighetsbeslut och lagberedning görs på basen av tillgänglig kunskap, därför behövs både mer skärgårdsforskning och statistik över våra skärgårdsområden.

Eftersom detta nummer har temat litteratur, har jag unnat mig mer tid än vanligt för att läsa under arbetstid. Främst dikter. Få andra konstformer kan komma närmare själen än lyrik. Och medan jag läser inser jag att man inte kan välja sitt själslandskap. Man kan älska en plats för att den ger en ro, livsglädje, minnen. Man kan älska en plats bara för dess skönhets skull, så som jag älskar den karga och vindpinade ytterskärgården. Men så läser jag texterna i antologin om Kvarken, om de långgrundna strändernas barn, om att det ska lukta gyttja och gammal havsbotten, och en annan sträng slår an inom mig. Här hör min själ hemma.

Låt oss tillsammans jobba för våra själslandskap, oberoende av om de ligger i norr eller i söder, i öst eller väst. Låt oss jobba för en levande, hållbar skärgård, med välmående barn och vuxna. Gör det på ditt eget sätt, eller häng med i vårt!

Pia Prost, redaktör
050-338 1710
pia.prost@abo.fi

Temanätverket "Habitability – för livskraftiga och bobara skärgårds- och vattenområden" har genom Egentliga Finlands förbund beviljats finansiering till och med 2023 av Arbets- och näringsministeriet. Huvudman är Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi, i samarbete med 12 Leadergrupper med skärgårdsområden, samt föreningen Finlands Öar rf. Totalbudgeten för nätverket är 250 000 euro.

Under de kommande två åren erbjuder nätverket utbildning, workshops och handledning för att göra egna bobarhetsanalyser. Utbildningen på distans är avgiftsfri och öppen för alla intresserade, medan de lokala Leadergrupperna administrerar deltagandet i de fysiska workshoparna.

Första gången träffas vi på distans, tisdagen den 1 februari. Välkommen med! All information om nätverket och om bobarhetskonceptet kommer vi att samla på www.abo.fi/siaa/habitability